

EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂLARININ BOYUN EĞİCİ DAVRANIŞLARINA ETKİSİ
THE EFFECT ON SUBMISSIVE BEHAVIOR OF EMOTIONAL INTELLIGENCE OF MIDWIFERY STUDENTS

Şenay TOPUZ¹, Neslihan YILMAZ SEZER¹, İlknur Münevver GÖNENÇ¹, Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN²

¹ Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ebelik Bölümü, Ankara

² Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çorum

ÖZ

Giriş: Düşük duygusal zekâ ve boyun eğici davranışlar bireysel gelişimi etkilemekte ve başarıda düşüşe neden olmaktadır. Bu nedenle ebelik öğrencilerinin kişisel ve mesleki gelişimleri açısından yüksek duygusal zekâyâ ve düşük boyun eğici davranışlara sahip olmaları önemlidir.

Amaç: Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin duygusal zekâlarının boyun eğici davranışlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 öğretim yılında bir devlet üniversitesinin ebelik bölümüne kayıtlı olan dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmaya katılmayı kabul eden 70 öğrenciyeye anket formları uygulanmıştır. Veriler, bir bilgi formu, Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği (DZÖ) ve Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ) ile toplanmıştır. Araştırmanın verileri bilgisayar ortamında SPSS 21 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, frekans, yüzde hesaplamaları ve ki kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Duygusal zekâ düzeyi öğrencilerin % 45,7'sinde düşük, % 37,2'inde orta, % 17,1'inde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin DZÖ puan ortalaması 123,57+32,54, BEDÖ puan ortalaması ise 34,8+7,02 olarak bulunmuştur. DZÖ ve BEDÖ puan ortalamaları ile bireysel özellikler arasındaki farkın ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. (p> 0.05).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin önemli bir kısmının düşük duygusal zekâyâ sahip olduğu, boyun eğici davranışlarının ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin duygusal zekâlarını ve kendine güvenlerini geliştirmek için müfredatların güncellenmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Duygusal Zekâ, Bağımlı Davranış, Ebelik.

ABSTRACT

Introduction: Developing submissive behaviors and having low emotional intelligence adversely affect personal development of an individual and cause a decline in success. For this reason, it is important that midwifery students should have high emotional intelligence and low submissive behaviors in terms of their personal and professional development.

Aim: This study aimed to determine midwifery students' emotional intelligence, submissive behavior levels, and the factors affecting them.

Method: The study was carried out in descriptive model. The questionnaire forms were applied to 70 students. Data were collected using an information form, the Emotional Intelligence Evaluation Scale (EIES) and the Submissive Acts Scale (SAS). Results: The emotional intelligence level was found to be low in 45.7% of the students, medium in 37.2%, and high in 17.1%. The mean SAS score of the students was 123.57 + 32.54, and the mean EIES score of the students was 34.8 + 7.02. The difference between the mean scores of Emotional Intelligence Evaluation Scale (EIES) and Submissive Acts Scale (SAS) and the individual characteristics was determined to be statistically insignificant (p> 0.05).

Conclusion: It was determined that a significant part of the students had low emotional intelligence, and that the mean SAS score was moderate.

Keywords: Emotional Intelligence, Addictive Behavior, Midwifery.

GİRİŞ

İlk olarak 1990 yılında Peter Salovey ve John Mayer tarafından kullanılan Duygusal zekâ kavramı bireylerin, kendisinin ve diğer kişilerin duygularını anlayabilmesi, bunlar arasında seçim yapabilmesi ve duygularıyla başa çıkması olarak tanımlanmıştır (1). Daha sonra ise Goleman duygusal zekâyı “öncelikle kişinin kendi duygularını anlaması, onları uygun şekilde kontrol edebilmesi, başkalarının duygularına empati beslemesi ve yaşamı zenginleştirecek biçimde düzenlemesi” şeklinde tanımlamıştır (2). Aynı zamanda duygusal zekânın zaman içerisinde geliştirilebileceği, öğrenilebileceği ve duygusal zekâ düzeyi yüksek olan bireylerin liderlik ve yöneticilik özelliklerinin daha yüksek olduğu ifade edilmiştir (3,4).

Zamanla gelişen ve değişen, kişilik özelliklerinin gelişiminde önemli olan başka bir faktör de boyun eğici davranışlardır (5). Boyun eğici davranış; başkalarını kırmamaya, incitmeye özen gösteren, herkesi memnun etmeye çalışan, iyiliksever olma eğilimli olan, aşırı verici, “hayır” diyemeyen, “evet” demeye eğilimli, sürekli onaylanma gereksinimi duyan, düşüncelerini ve haklarını savunamayan vb. davranışlarla gözlenebilen bir kişilik özellikleri kümesidir (6). Boyun eğici davranışlar geliştirmenin bireyin kişisel gelişimini olumsuz etkilediği, bağımlılığı beraberinde getirdiği ve akademik başarının düşmesine neden olduğu vurgulanmaktadır (7,8).

Sağlık hizmeti veren tüm meslek grupları için duygusal zekâ, özgüven gibi konular verilen hizmetin şekillenmesinde çok önemli ve belirleyicidir. Çünkü sağlık hizmeti veren ekip içerisinde yer alan farklı birçok meslek grubunun üyelerinin hem birbirinden bağımsız, hem de birbirini tamamlayan profesyoneller olarak hizmet verebilmeleri beklenmektedir (9,10). Ancak bu şekilde kaliteli bir hasta bakımı ve tedavi süreci yürütülebilir. Özellikle ebe ve hemşirelerin hastalar ile daha fazla vakit geçirmeleri, olumlu çalışma ortamı oluşturmaktaki ve klinik karar verme süreçlerindeki rolleri düşünüldüğünde, duygusal zekâ ve özgüvenli olmaya ne kadar ihtiyaçlarının olduğu anlaşılabilir (11). Bu nedenle sağlık ekibinin önemli bir parçası olan ebelerin, öğrencilik yıllarından itibaren bağımsız karar verebilen, sosyal becerileri ve empati yetenekleri iyi gelişmiş bireyler olabilmeleri için duygusal zekâlarının yüksek, boyun eğici davranışlarının düşük olmasının sağlanması gereklidir (11,12).

Bu çalışmada ebelik öğrencilerinin duygusal zekâlarının boyun eğici davranışlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Ankara’da bulunan bir devlet üniversitesinin ebelik bölümünde 2017-2018 eğitim öğretim döneminde kayıtlı olan dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı güz döneminde dördüncü sınıfa kayıtlı 101 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada herhangi bir örneklem hesaplama yöntemi kullanılmamış, araştırmaya dâhil edilme kriterlerine uyan, öğrenciler örneklem kapsamına alınmıştır. Araştırmaya dâhil edilme kriterleri; 18 yaş ve üzerinde olmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmaktır. Öğrencilerden 20 tanesi araştırmaya katılmayı kabul etmemiştir. Öğrencilerden 11 tanesinin ise veri toplama formlarında

cevaplanmamış sorular bulunduğu tespit edilmiş, araştırmada kapsam dışı bırakılmıştır.

Verilerin Toplama Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen tanıtıcı bilgi formu, Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği (DZÖ) ve Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ) ile toplanmıştır. Tanıtıcı bilgi formu 31 sorudan (yaş, aile tipi, anne ve baba mesleği, aile tipi, empati ve iletişim eğitimi alma v.b) oluşmaktadır. Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği (Emotional Intelligence Evaluation Scale (EIES)); duygusal zekâyı ölçmek amacıyla Hall tarafından 1999 yılında geliştirilmiş, Türkçe geçerlik güvenilirlik çalışması Ergin (2000) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılmış ve Cronbach alpha katsayısı 0.87 olarak bulunmuştur (13). Ölçek 6’lı likert tipi bir ölçek olup 30 maddeden oluşmaktadır. Katılımcıların her bir maddeyi Tamamen katılmıyorum (1), Kısmen katılmıyorum (2), Çok az katılmıyorum (3), Çok az katılıyorum (4), Kısmen katılıyorum (5), Tamamen katılıyorum (6), şeklinde derecelendirmesi istenmektedir. Değerlendirmede tersine çevrilen ifade bulunmamaktadır. 30 maddeden alınan puanların toplamı duygusal zekâ toplam puanını vermektedir. Toplam puanın 129 ve altı olması duygusal zekânın düşük olduğunu, 130-154 arası normal olduğunu, 155 ve üzeri ise yüksek olduğunu göstermektedir.

Boyun eğici davranışlar ölçeği (BEDÖ); boyun eğici toplumsal davranışların düzeyini ölçmek amacıyla Gilbert ve Allan tarafından 1994 yılında geliştirilmiştir (14). Ölçeğin Türkçe’ye uyarlaması Savaşır ve Şahin (1997) tarafından yapılmıştır. Ölçek 16 maddeden oluşan tek faktörlü bir ölçektir. Maddeler 1-5 arasında, 5’li Likert tipi puanlama esasına göre değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 80’dir. Yüksek puanlar daha fazla boyun eğici davranışa işaret etmektedir (15).

Araştırmanın Uygulanması

Araştırma Helsinki Deklerasyonu 2008 prensiplerine uygun olarak yapılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili üniversiteden yazılı izin alınmıştır. Araştırmanın verileri 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde dersler tamamen bittikten sonra toplanmıştır. Veri toplama işlemi öncesinde araştırmacılar tarafından, öğrencilere çalışmanın amacı konusunda bilgi verilip gönüllü olanlar örnekleme dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilere uygulama öncesinde araştırmanın amacı ve veri toplama araçlarının doldurulmasına ilişkin bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü olanlara veri toplama formları verilmiştir. Veri toplama formlarını öğrenciler bireysel olarak doldurmuşlardır. Formlarda öğrencilerin kimliğini belirlemeye yönelik herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Formların doldurması yaklaşık 20-25 dakika sürmüştür.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmanın verileri bilgisayar ortamında SPSS 21 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmada tüm analizler %95 güven düzeyi kısıt alınarak yapılmıştır. Çalışmadaki 1. tip hata düzeyi, %5’tir. Verilerin değerlendirilmesinde, frekans, yüzde hesaplamaları ve ki kare testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $21,76 \pm 1,20'$ dir (Min.20-Max.29). Öğrencilerin %95,7'si bekâr, %95,7'si çalışmamaktadır. Öğrencilerin %78,6'sı ekonomik durumunu orta düzey olarak belirtmiştir. Öğrencilerin %60'ı ebelik bölümünde eğitim almayı kısmen isteyerek tercih etmiştir. Öğrencilerin annelerinin %38,6'sı, babalarının %31,4'ünün eğitim seviyesi ilkökuldür. Öğrencilerin annelerinin %87,1 herhangi bir işte çalışmamakta, babalarının ise %98,6'sı çalışmaktadır. Öğrencilerin %85,7'si aile tipinin çekirdek aile olduğunu, %40'ı yetiştirilme tarzının güven verici/destekleyici, %24,3'ü ise aşırı korumacı olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin %4,3'ü kardeşinin olmadığını, %37,1'i ise 3 ve üzeri sayıda kardeşe sahip olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %14,3'ü sigara kullandığını, %11,4'ü sigara kullanıp bıraktığını, %74,3'ü ise hiç sigara kullanmadığını belirtmiştir. Öğrenciler arasında okul öncesi eğitim alma oranı %27,1 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin ayrıca %48,6'sı empati, %22,9'u duygusal zeka, %82,9'u ise iletişim konularında eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. (Tablo 1) Ayrıca öğrencilerin çok büyük bir kısmı bahsi geçen eğitimleri lisans eğitimleri sırasında aldıklarını belirtmişlerdir.

Bu verilerin haricinde öğrencilerin %87,1'inin herhangi bir sosyal topluluğa üye olmadığı, %68,6'sının kendisini iletişime açık biri olarak değerlendirdiği ve öğrenciler arasında iletişimle ilgili eğitimlere katılmak isteyenlerin oranının %71,4, duygusal zekâ ile ilgili eğitimlere katılmak isteyenlerin oranının ise %80 olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin DZÖ puan ortalaması $123,57 \pm 32,54$ olup (Tablo 2), %54,3'ünün orta ve yüksek, %45,7'sinin ise düşük düzeyde duygusal zekâyâ sahip oldukları tespit edilmiştir. (Grafik 1) Herhangi bir işte çalışan öğrencilerin duygusal zekâ ölçek puan ortalaması $164,66 \pm 9,81$, çalışmayanların ise $122,47 \pm 33,00$ olup, duygusal zekâ düzeyi ile çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Duygusal zeka düzeyi ile medeni durum, anne ve baba eğitimi, anne ve baba çalışma durumu, aile tipi, kardeş sayısı, bireyin yetiştirilme tarzı, sigara içme durumu, okul öncesi eğitim alma durumu, empati/iletişim/duygusal zeka eğitimi alma durumu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$). (Tablo1).

Çalışmamızda öğrencilerin BEDÖ puan ortalaması $34,8 \pm 7,02$ olarak bulunmuştur (Tablo 2). BEDÖ puan ortalaması ile medeni durum, anne ve baba eğitimi, anne ve baba çalışma durumu, aile tipi, kardeş sayısı, bireyin algıladığı yetiştirilme tarzı, sigara içme durumu, okul öncesi eğitim alma durumu, empati/iletişim/duygusal zeka eğitimi alma durumu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

TARTIŞMA

Meslek hayatında boyun eğici davranış sergilemeyen, bağımsız karar verebilen, yüksek özgüven ve duygusal zekâyâ sahip ebelerin yetişmesi hasta bakım kalitesinin artırılması için çok önemli ve gereklidir. Bu çalışmada eğitim hayatında olan, aday ebelerin duygusal zekâ düzeylerini ve bunun boyun eğici davranışlarına etkisini değerlendirmek için yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin %54,3'ünün orta ve yüksek, %45,7'sinin ise düşük duygusal zekâyâ sahip oldukları tespit edil-

miştir. (Grafik 1) Kılıç'ta hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışma sonucunda, öğrencilerin duygusal zeka toplam puan ortalamalarının düşük ($123,31 \pm 34,27$) olduğunu ve %45'inin duygusal zeka düzeyinin kesinlikle geliştirilmeye ihtiyacı olduğunu saptamıştır (11) Avar ise yaptığı çalışma sonunda, hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ puan ortalamalarının orta düzeyde olduğunu belirlemiştir (16).

Çalışmamızda duygusal zeka düzeyi ile medeni durum, anne ve babanın eğitim ve çalışma durumu, aile tipi, kardeş sayısı, bireyin algıladığı yetiştirilme tarzı, sigara içme durumu, okul öncesi eğitim alma durumu, empati/iletişim/duygusal zeka eğitimi alma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamış ($p > 0,05$), fakat öğrencinin çalışma durumunun duygusal zekasını artıran bir faktör olduğu ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Kılıç ve arkadaşları da babanın eğitim durumu ile öğrencilerin duygusal zekâları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını, Ünsar ise annenin çalışıyor olmasının duygusal zekâyı olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir (11,17). Yine Kılıç'ın çalışmasında duygusal zekâ konusunda ders alan öğrencilerin kendini motive etme ve sosyal beceriler alt ölçekleri arasında bizim çalışmamızdan farklı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < 0,05$) (11).

Çalışmamızda öğrencilerin BEDÖ puan ortalaması $34,80 \pm 7,02$ olarak tespit edilmiştir. Torun ve arkadaşları da hemşirelik öğrencilerinin boyun eğici davranışlarını inceledikleri çalışmanın sonucunda öğrencilerin BEDÖ puan ortalamasını $37,14 \pm 9,26$ olarak tespit etmişlerdir (18) Yılmaz ve arkadaşları da çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinin BEDÖ puan ortalamalarını $39,95 \pm 7,74$, Özkan ve Özen' de $34,88 \pm 8,70$ olarak tespit etmişlerdir (19,20). Kaya ve arkadaşları da tıp fakültesi öğrencileri ile yaptıkları çalışma sonucunda BEDÖ puan ortalamasını $36,10 \pm 8,50$ olarak saptamıştır (5). Eşer ve arkadaşlarının tıp, hemşirelik ve ebelik öğrencileri ile yaptığı çalışma sonucunda BEDÖ puan ortalaması tüm öğrenciler için $38,11 \pm 9,73$, hemşirelik öğrencileri için $34,40 \pm 8,82$, ebelik öğrencileri için $40,33 \pm 8,44$, tıp öğrencileri için ise $38,71 \pm 10,25$ olarak tespit edilmiştir (10). Arslantaş ve arkadaşları da yaptıkları çalışma sonucunda hemşirelik öğrencileri için BEDÖ puan ortalamasını $36,17 \pm 7,98$, ebelik öğrencileri için ise $33,00 \pm 8,94$ olarak tespit etmişlerdir (21). Geleneksel, entegre ve probleme dayalı öğretim metodları ile eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin BEDÖ puan ortalamalarının karşılaştırıldığı çalışmanın sonucunda entegrasyon temelli eğitim alan öğrencilerin kendine güvenlerinin diğer gruplara göre yüksek, boyun eğici davranış puanlarının ise düşük olduğu belirlenmiştir (12).

Torun ve arkadaşları ayrıca, öğrencilerin boyun eğici davranışları ile sosyo demografik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmişlerdir (18). Eşer ve arkadaşları da öğrencilerin yaş gruplarına ve seçtikleri bölümlere göre BEDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığını tespit etmişlerdir (10). Bizim çalışmamızda da benzer şekilde sosyo demografik özellikler ile boyun eğici davranışlar arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Lise öğrencileri ile yapılan bir çalışmada ise lise öğrencilerinin cinsiyete göre, boyun eğici davranışlarının farklılaşmadığını, ancak anne-baba tutumuna göre öğrencilerin boyun eğici dav-

Tablo I. Ebelik Öğrencilerinin Bazı Tanıtıcı Özelliklerinin Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği (DZDÖ) ve Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ) Puan Ortalamalarına Göre Dağılımı

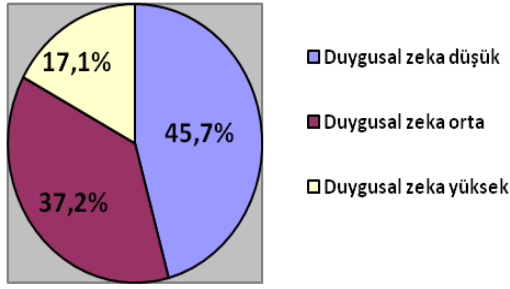
	n	%	DZDÖ Puan Ortalaması X±SS	İstatistiksel Analiz	BEDÖ Puan Ortalaması X±SS	İstatistiksel Analiz
Aile Tipi						
Çekirdek Aile	60	85,7	124,38±32,5	p=0,205	34,68±7,05	p=0,810
Geniş Aile	8	11,4	127,50±32,5	F=1,621	34,87±7,25	F=0,212
Parçalanmış Aile	2	2,9	83,50±2,12		38,00±8,48	
Çalışma Durumu						
Evet	3	4,3	164,66±9,81	p=0,024	34,33±5,03	p=0,907
Hayır	67	95,7	122,47±33,00	t=2,304	34,82±7,12	t=-0,117
Medeni Durum						
Evli	3	4,3	120,66±34,94	p=0,876	36,66±13,61	p=0,828
Bekar	67	95,7	123,70±32,71		6,76±0,82	
Anne Eğitim Durumu						
Okur-yazar değil	6	8,6	124,66±13,47	p=0,342	38,33±8,45	p=0,808
Okur yazar	3	4,3	161,66±9,86	F=1,153	37,00±4,58	F=0,455
İlkokul	27	38,6	120,25±35,77		34,29±7,62	
Ortaokul	15	21,4	125,33±37,88		34,13±5,28	
Lise	14	20,0	115,85±30,75		35,07±7,68	
Üniversite	5	7,1	133,60±8,41		33,20±7,32	
Baba Eğitim Durumu						
Okur yazar	4	5,7	132,25±25,31	p=0,506	37,00±9,76	p=0,808
İlkokul	22	31,4	125,77±28,53	F=0,838	36,54±8,21	F=0,455
Ortaokul	21	30,0	127,00±29,74		34,33±6,86	
Lise	18	25,7	112,05±42,83		32,55±4,75	
Üniversite	5	7,1	134,00±20,03		35,40±6,84	
Anne Çalışma Durumu						
Çalışmıyor	61	87,1	122,62±32,81	p=0,530	33,86±4,33	p=0,764
Çalışıyor	9	12,9	130,00±31,71	t=-0,632	31,71±10,57	t=10,551
Baba Çalışma Durumu						
Çalışmıyor	1	1,4	145,00	p=0,511	32,00	p=0,691
Çalışıyor	69	98,6	123,26±32,68	t=-0,660	34,84±7,06	t=-0,399
Algılanan Gelir Durumu						
Düşük	9	12,8	126,77±32,34	p=0,609	34,44±7,31	p=0,203
Orta	55	78,6	121,78±33,22	F=0,500	35,38±7,04	F=1,632
İyi	6	8,6	135,16±28,38		30,00±5,17	
Bölümü İsteyerek Tercih Etme						
İsteyerek	17	24,3	135,11±27,88	p=0,174	33,11±6,75	p=0,530
Kısmen İsteyerek	42	60,0	121,76±33,09	F=1,796	35,38±7,21	F=0,641
İstemeyerek	11	15,7	112,63±34,66		35,18±6,89	
İkamet Yeri						
Yurtta	33	47,1	119,12±36,28	p=0,674	34,42±6,32	p=0,300
Arkadaşla Evde	8	11,4	129,37±30,64	F=0,515	38,12±10,30	F=1,246
Aileyle Evde	27	38,6	128,25±31,55		33,85±6,76	
Akraba ile Evde	2	2,9	135,50±28,99		40,50±2,12	
En Uzun Süre Yaşadığı Bölge						
Doğu Anadolu	6	8,6	103,66±20,24	p=0,448	34,33±3,61	p=0,310
Batı Anadolu	11	15,7	135,18±33,45	F=0,938	32,00±6,85	F=1,222
Kuzey Anadolu	4	5,7	120,75±20,25		40,00±10,86	
Güney Anadolu	15	21,4	125,73±32,90		36,4±7,92	
Orta Anadolu	34	48,6	122,70±34,58		34,4±6,50	

Tablo I'in devamı

En Uzun Süre Yaşadığı Yerleşim Birimi						
Köy	7	10,0	137,71± 19,86	p=0,530	33,28± 6,32	p=0,084
İlçe	27	38,6	121,81± 31,58	F=0,640	37,14± 7,37	F=2,570
İl	36	51,4	123,52± 36,82		33,33± 6,44	
Sigara Kullanma Durumu						
Kullanıyor	10	14,3	130,70±40,74	p=0,468	33,40 ±6,63	p=0,545
Kullanmış Bırakmış	8	11,4	111,75±33,67	F=0,767	33,00±6,94	F=0,612
Hiç Kullanmamış	52	74,3	124,01±30,86		35,34±7,14	
Kardeş Sayısı						
Kardeşi Yok	3	4,3	114,33±28,53	p=0,784	38,00± 6,00	p=0,459
1 kardeş	14	20,0	128,28±33,80	F=0,357	33,64± 7,35	F=0,712
2 kardeş	27	38,6	126,07± 35,12		34,33± 6,13	
3 kardeş ve üzeri	26	37,1	119,50 30,56		35,53 7,94	
Bireyin Algıladığı Yetiştirme Tarzı						
İlgisiz, kayıtsız	2	2,9	140,50 ±21,92	p=0,136	41,00± 1,41	p=0,408
Dengesiz,kararsız,tutarsız	3	4,3	122,00± 33,71	F=1,701	33,00±12,2	F=1,040
Demokratik	10	14,3	111,70± 42,03		35,00± 5,31	
Baskıcı,otoriter,disiplinli	5	7,1	149,40±28,34		30,80±3,83	
Duyguları göz ardı eden	5	7,1	124,80±28,34		37,60±8,08	
Aşırı koruyucu	17	24,3	135,82±23,52		36,60±8,08	
Güven verici, destekleyici	28	40,0	114,50±34,40		36,64±8,37	
Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu						
Evet	19	27,1	118,00±39,06	p=0,386	39,06±8,96	p=0,395
Hayır	51	72,9	125,64±29,94	t=-0,873	31,21±4,37	t=-0,865
Empati Eğitimi Alma Durumu						
Evet	34	48,6	120,50±39,65	p=0,454	36,02±7,11	p=0,156
Hayır	36	51,4	127,86±26,38	t=-0,755	33,63±6,82	t=1,433
Duygusal Zeka Eğitimi Alma Durumu						
Evet	16	22,9	132,68±33,39	p=0,188	34,06±7,49	p=0,587
Hayır	54	77,1	120,35±32,19	t=1,331	35,12±6,94	t=-0,546
İletişim Eğitimi Alma Durumu						
Evet	58	82,9	125,34±33,01	p=0,320	33,01±4,33	p=0,808
Hayır	12	17,1	115,00±29,99	t=1,002	36,53±10,54	t=-0,248

Tablo II, DZÖ ve BEDÖ Puan ortalamalarının dağılımı

Ölçekler	Puan Ortalaması	Ölçekten Alınan Puanlar
DZÖ	123,57+32,54	46-176
BEDÖ	34,80+7,02	20-53

Grafik 1, Ebelik Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeylerinin Dağılım Grafiği

ranışlarında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (22).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin önemli bir kısmının düşük duygusal zekâya ve orta düzeyde boyun eğici davranışlara sahip oldukları tespit edildiğinden, duygusal zekâlarının geliştirilmesi ve kendilerine güvenlerinin artırılması için planlamalar yapılması önerilebilir. Duygusal zeka, zaman içerisinde geliştirilebilen bir kavram olduğu için, öğrencilere eğitimin başlangıcından itibaren duygusal zekâlarının gelişimini destekleyen, empati yollarını öğreten, kişisel gelişimlerini destekleyen ders ve kurslara, empati ve atılganlık gibi konularda eğitimlere yönlendirilmesi ve müfredatlarında yer alan derslerin de kendi bireysel özelliklerini, güçlü ve zayıf yönlerini fark etmelerini sağlayacak şekilde güncellenmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Salovey P, Mayer JD. Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality* 1990; 9:185-221.
- Goleman D. Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir? (32. Baskı) Varlık Yayınları, İstanbul 2009;ss 177-221.
- Cadman C, Brewer J. Emotional intelligence: a vital prerequisite for recruitment in nursing. *Journal of Nursing Management* 2001;9:321-324.
- Acar F. Duygusal zeka ve liderlik. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2002; 12:53-68.
- Kaya M, Güneş G, Kaya B, Pehlivan E. Tıp fakültesi öğrencilerinde boyun eğici davranışlar ve şiddetle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2004; 5:5-10.
- Koç M, Bayraktar B, Çolak S. Üniversite öğrencilerinde boyun eğici davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2010; 28: 257-80.
- Yıldırım İ, Ergene T. Lise son sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yordayıcısı olarak sınav kaygısı, boyun eğici davranışlar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2003; 25:224-234.
- Sturman ED. Involuntary subordination and its relation to personality, mood, and submissive behavior. *Psychological Assessment* 2011; 23:262-276.

- Çakırcalı E. Sağlık ve Hemşirelik, Hasta Bakımı ve Tedavisinde Temel İlke ve Uygulamalar, (3. Baskı) Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti. İzmir 2000;ss 1-7.
- Eşer İ, Khorshid L, Arslan GG. Sağlık Çalışanı olmaya aday öğrencilerin boyun eğici davranışlarının incelenmesi. *İUFN Hem Derg* 2009;17:1-9.
- Kılıç HF, Çağlıyan S, Dağ GS. Emotional intelligence levels of nursing students and affecting factors. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi* 2017;14:275-282.
- Eraydın Ş, Karagözoğlu Ş. Investigation of self-compassion, self-confidence and submissive behaviors of nursing students studying in different curriculums. *Nurse Education Today* 2017; 54:44-50.
- Ergin EF. Üniversite Öğrencilerinin Sahip Oldukları Duygusal Zeka Düzeyi ile 16 Kişilik Özelliği Arasında İlişki Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2000.
- Gilbert P, Allan S. Assertiveness, submissive behaviour and social comparison. *British Journal of Clinical Psychology* 1994;33:295-306.
- Savaşır I, Şahin NH. Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği. *Bilişsel- Davranışçı Terapilerde Değerlendirme Sık Kullanılan Ölçekler, Özyurt Matbaacılık, Ankara* 1997;ss 100-103.
- Avşar G, Kaşıkçı M. Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zekâ düzeyi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2010;13:1-6.
- Ünsar S, Fındık ÜY, Sadırlı SK, Erol Ö, Ünsar S. Edirne sağlık yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi* 2009; 9:1-9.
- Torun S, Arslan S, Nazik E, Akbaş M, Yalçın SÖ. Hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı ve boyun eğici davranışlarının incelenmesi. *Cumhuriyet Tıp Derg* 2012; 34:399-404.
- Yılmaz S, Çeçen E, Yılmaz E, ve ark. Boyun eğici davranışlarda cinsiyete göre farklılık var mı? hemşirelik bölümü örneği. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi Sempozyum Özel Sayısı* 2010;342.
- Özkan İA, Özen A. The relation between submissive behaviours and self esteem state among nursing students. *TAF Prev Med Bull* 2008;7:53-8.
- Arslantaş H, Adana F, Bağcı S, Ayva E. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin klinik uygulamalarında karşılaştıkları şiddetin boyun eğici davranışlar ve bazı değişkenlerle ilişkisi. *İUFN Hem Derg* 2012; 20:53-61.
- Tümekaya S, Çelik M, Aybek B. Lise öğrencilerinde boyun eğici davranışlar, otomatik düşünceler, umutsuzluk ve yaşam doyumunun incelenmesi. *ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2011;20:77-94.